

ВАЛУТЕН ЗАКОН

Обн., ДВ, бр. 83 от 21.09.1999 г., в сила от 1.01.2000 г., изм., бр. 45 от 30.04.2002 г., изм. и доп., бр. 60 от 4.07.2003 г., изм., бр. 36 от 30.04.2004 г., в сила от 31.07.2004 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм. и доп., бр. 43 от 26.05.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 54 от 4.07.2006 г., изм., бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 24 от 31.03.2009 г., в сила от 31.03.2009 г., бр. 16 от 22.02.2011 г., бр. 23 от 22.03.2011 г., в сила от 22.03.2011 г., изм. и доп., бр. 96 от 6.12.2011 г.

Сборник закони - АПИС, кн. 10/99 г., стр. 7; кн. 8/2003 г., стр. 202; кн. 5/2004 г., стр. 17

Библиотека закони - АПИС, т. 6, р. 3, № 302

Предмет

Чл. 1. Този закон урежда:

1. сделките и плащанията между местни и чуждестранни лица;
2. презграничните преводи и плащания;
3. сделките с чуждестранна валута по занятие;
4. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., **бр. 96 от 2011 г.**) сделките с благородни метали и скъпоценни камъни и изделия с и от тях по занятие, тяхното пренасяне през границата на страната и преработката им;
5. (изм. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) пренасянето на парични средства през границата на страната;
6. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., доп., **бр. 96 от 2011 г.**) събирането, поддържането и предоставянето на статистическа информация за платежния баланс и международната инвестиционна позиция на страната;
7. упражняването на валутен контрол.

Свобода за извършване на сделки, действия и плащания

Чл. 2. (1) (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2011 г.) Доколкото със закон не е установено друго, всички действия, сделки и плащания по чл. 1, т. 1 - 5 се извършват свободно.

(2) Добиването на благородни метали и скъпоценни камъни от находища, които са публична държавна собственост, се извършва при спазване на изискванията, установени в действащото законодателство.

Извършване на сделки като обменно бюро (Загл. изм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.)

Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 43 от 2006 г.) Сделки с валута в наличност по занятие може да извършва лице, регистрирано по Търговския закон, както и лице, регистрирано като търговец по законодателството на държава - членка на Европейския съюз, или на друга държава - страна по споразумението за Европейското икономическо пространство, което е вписано в публичния регистър на лицата, извършващи дейност като обменно бюро.

(2) Физическите лица - търговци, както и членовете на управителните или контролните органи и неограничено отговорни съдружници в юридическите лица по ал. 1 не трябва да са осъждани за умишлено престъпление от общ характер и да са били членове на управителен или контролен орган или неограничено отговорни съдружници в дружество, прекратено поради несъстоятелност, ако са останали неудовлетворени кредитори.

(3) В Министерството на финансите се води и поддържа публичен регистър на лицата, извършващи дейност като обменно бюро. Вписването в регистъра се извършва в 14-дневен срок от подаването на всички документи, изискуеми в наредбата по ал. 5.

(4) За вписването в регистъра по ал. 3 се събират такси по тарифа, одобрена от Министерския съвет.

(5) Министърът на финансите издава наредба, с която определя условията и реда за вписване в регистъра по ал. 3, както и изискванията към дейността на обменните бюра.

(6) (Отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.).

(7) (Отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.).

(8) (Отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.).

Регистрация в Българската народна банка

Чл. 4. (Отм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.).

Извършване и отказ за извършване на регистрацията

Чл. 5. (Отм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.).

Презгранични преводи и плащания

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., **бр. 96 от 2011 г.**, в сила от 1.01.2012 г.) (1) Доставчиците на платежни услуги извършват презгранични преводи и плащания след посочване на основанието за превода пред тях.

(2) Лице, което извършва презграничен превод или плащане към трета страна в размер на 30 000 лв. или повече или тяхната равностойност в друга валута, представя на доставчиците на платежни услуги сведения и документи, определени в съвместна наредба на БНБ и министъра на финансите.

Събиране на информация за нуждите на статистиката на платежния баланс

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2004 г., **бр. 96 от 2011 г.**) За нуждите на статистиката на платежния баланс доставчиците на платежни услуги водят регистри за всяка сделка и плащане между местно и чуждестранно лице и за всеки презграничен превод и плащане на стойност, равна на или надвишаваща 100 000 лв.

(2) (Изм. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Лицата, извършващи плащането или превода, представят на лицата по ал. 1 статистическа форма по образец, утвърден от БНБ.

(3) (Изм. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Лицата по ал. 1 отказват действия по извършване на плащането или превода, ако не им бъде представена статистическата форма по ал. 2.

(4) (Изм. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) При постъпване на средства от чужбина местните лица - получатели на средствата, попълват статистическите форми по ал. 2 в 30-дневен срок от уведомлението за превода от лицата по ал. 1.

(5) (Доп. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Всяка сделка във връзка с първоначалното извършване на преки инвестиции в чужбина от местни юридически лица или еднолични търговци, както и за предоставяне на финансови кредити между местни юридически лица или еднолични търговци и чуждестранни лица, откриване на сметки в чужбина, емитиране от местни юридически лица на ценни книжа в чужбина и/или покупка на ценни книжа без посредничество на местно лице - инвестиционен посредник, подлежи на деклариране пред БНБ за нуждите на статистиката на платежния баланс в срок 15 дни след нейното сключване.

(6) (Изм. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Когато местно юридическо лице или едноличен търговец нарежда на местна банка превод на средства във връзка със сделка, която подлежи на деклариране по ал. 5, местната банка изпълнява нареждането за превод след удостоверяване на декларирането на сделката от местното юридическо лице или едноличен търговец по реда на ал. 5.

(7) Декларирането по ал. 5 се извършва еднократно и при всеки следващ превод се удостоверява пред обслужващата местна банка с вече заверената от БНБ декларация.

(8) Събраната по ал. 1 и 4 информация се предоставя на БНБ по ред, определен с наредбата по ал. 11.

(9) (Изм. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Лицата по ал. 1 не могат да предоставят на други лица и институции събраната от тях информация, която е търговска, служебна или банкова тайна, освен ако това е предвидено в друг закон.

(10) Българската народна банка може да публикува и да предоставя на други лица и институции само обобщени данни.

(11) Българската народна банка издава наредба по прилагането на този член.

Предоставяне на информация на Българската народна банка

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) (1) (Доп. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Българската народна

банка може да изисква от всяко местно и чуждестранно лице информация, която е от значение за платежния баланс и международната инвестиционна позиция на страната.

(2) (Доп. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Всяко местно и чуждестранно лице е длъжно да предостави на БНБ необходимата за статистиката на платежния баланс и международната инвестиционна позиция информация при спазване на изискванията за нейното съдържание.

(3) (Нова - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Българската народна банка има право на достъп до източници на поддържани данни в рамките на администрацията на изпълнителната власт, организациите от публичния сектор, органите на статистиката и други държавни органи и организации, както и Българския червен кръст, депозитарите на ценни книжа и нотариусите, доколкото тези данни са необходими за разработването, произвеждането и разпространението на европейската статистика.

(4) (Нова - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Българската народна банка определя реда за прилагане на този член в наредбата по чл. 7, ал. 11.

Регистри на преките инвестиции и на инвестициите в недвижими имоти

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2002 г., отм., бр. 60 от 2003 г.).

Отчетност на операции, вземания и задължения (Загл. изм. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**)

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Местните юридически лица и едноличните търговци са длъжни чрез статистически форми да отчетат пред БНБ операциите си и вземанията си от и задълженията си към чуждестранни лица, както и преките си инвестиции в чужбина.

(2) (Изм. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Местните физически лица отчетат ежегодно до 31 март пред БНБ чрез статистически форми вземанията си от и задълженията си към чуждестранни лица, ако сборът от тези вземания или задължения надхвърля левовата равностойност на 50 000 лв. към 31 декември на предходната календарна година.

(3) (Нова - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Българската народна банка може да извършва други регулярни периодични статистически изследвания с цел събиране на допълнителна статистическа информация.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Българската народна банка определя реда за прилагане на този член в наредбата по чл. 7, ал. 11.

Митнически регистър

Чл. 10а. (Нов - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2006 г., **бр. 96 от 2011 г.**) Митническите органи водят регистри за търговските кредити по износа и вноса и за финансовия лизинг между местни и чуждестранни лица, както и за пренесените през границата на страната парични средства, благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях, декларирани съгласно чл. 11, 11а, 11б, 14, 14а и 14б.

(2) В случай на търговски кредити по износа и вноса или на финансов лизинг между местни и чуждестранни лица пред митническите органи се подава декларация по образец, утвърден от министъра на финансите.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2006 г., **бр. 96 от 2011 г.**) При пренасяне на парични средства, благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със или от тях през границата на страната, подлежащи на деклариране по чл. 11, 11а, 11б, 14, 14а и 14б, лицата представят на митническите органи декларация по образец, утвърден от министъра на финансите.

(4) (Отм., нова - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Декларациите се съхраняват за срок от 5 години независимо от използвания носител. Срокът започва да тече от началото на годината, следваща годината, в която е приета съответната декларация.

(5) (Нова - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Информацията по този член се събира и обработва в съответствие с чл. 17а от Закона за митниците и Закона за защита на личните данни.

Обмен на информация

Чл. 10б. (Нов - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) (1) Митническите органи събират, обработват и обменят получената информация по чл. 10а.

(2) Митническите органи осъществяват взаимна помощ и обмен на информацията с Европейската комисия, с държавите - членки на Европейския съюз, с други държави по силата на влезли в сила международни договори, по които Република България е страна, както и с други държавни органи в рамките на тяхната компетентност, относно:

1. нарушения на валутното законодателство;

2. наличие на признаци, че пренасяните парични средства са свързани с изпиране на пари и финансиране на тероризма по смисъла на Закона за мерките срещу изпирането на пари и Закона за мерките срещу финансирането на тероризма;

3. наличие на признаци, че пренасяните парични средства са приходи от измамна или друга нелегална дейност и които се отразяват неблагоприятно върху финансовите интереси на Европейския съюз.

(3) Обменът на информация се осъществява при условията, по реда и начина, определени в Регламент (ЕО) № 515/97 на Съвета от 13 март 1997 г. относно взаимопомощта между административните органи на държавите членки и сътрудничеството между последните и Комисията по гарантиране на правилното прилагане на законодателството в областта на митническите и земеделските въпроси.

Пренасяне на парични средства през границата на страната

Чл. 11. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., бр. 105 от 2005 г., изм. и доп., бр. 54 от 2006 г., изм., **бр. 96 от 2011 г.**) (1) Физическите лица могат да пренасят през границата на страната неограничено количество парични средства.

(2) Пренасянето на парични средства чрез пощенски пратки е забранено с изключение на пратки с обявена стойност.

(3) Пренасянето на парични средства чрез пощенски пратки от БНБ и банките се извършва по ред, определен с наредбата по чл. 14г.

Пренасяне на парични средства през границата на страната за или от трета страна

Чл. 11а. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) (1) Пренасянето на парични средства в размер на 10 000 евро или повече или тяхната равностойност в левове или друга валута за или от трета страна подлежи на деклариране пред митническите органи.

(2) При пренасяне на парични средства в размер на 30 000 лв. или повече или тяхната равностойност в друга валута през границата на страната за трета страна лицата предоставят и удостоверение от компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите за липса на задължения или документ, удостоверяващ, че лицето не е вписано в регистъра на Националната агенция за приходите.

(3) При пренасяне на парични средства за трета страна в размер на 30 000 лв. или повече или тяхната равностойност в друга валута чуждестранните физически лица декларират пред митническите органи само вида и размера на пренасяните парични средства, когато стойността им не надвишава предходно декларираните парични средства.

(4) В случаите на основателни съмнения или данни за незаконни дейности, свързани с пренасянето на парични средства в размер по-малко от 10 000 евро или тяхната равностойност в левове или друга валута, митническите органи могат да извършват контрол на физическите лица, като изискват от лицата да предоставят информация, свързана с тези средства. Митническите органи служебно въвеждат информацията в регистъра по чл. 10а.

(5) Задължението за деклариране по ал. 1 се смята за неизпълнено при отказ за деклариране или ако декларираната информация е невярна или непълна.

Пренасяне на парични средства през границата на страната за или от държава - членка на Европейския съюз

Чл. 11б. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) (1) Пренасянето на парични средства в размер на 10 000 евро или повече или тяхната равностойност в левове или друга валута през границата на страната за или от държава - членка на Европейския съюз, се декларира при поискване от страна на митническите органи.

(2) При пренасянето на парични средства за или от държава - членка на Европейския съюз, се прилага и чл. 11а, ал. 4.

(3) Задължението за деклариране при поискване по ал. 1 се смята за неизпълнено при отказ за деклариране или ако декларираната информация е невярна или непълна.

Курсове на чуждестранните валути към лева

Чл. 12. (1) Българската народна банка котира ежедневно курсовете на определени от нея чуждестранни валути към лева, които се ползват за счетоводни и статистически цели.

(2) (Изм. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) По предложение на Министерството на финансите Българската народна банка може да определи по своя преценка и курсове на валути по платежни споразумения.

(3) (Нова - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) Равностойността на чуждестранните валути към лева за нуждите на декларирането по чл. 11 се определя съгласно митническото законодателство.

Добиване, преработване и сделки с благородни метали и скъпоценни камъни и изделия с и от тях по занятие

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) (1) Лицата, които осъществяват дейност по добиване, преработване и сделки с благородни метали и скъпоценни камъни и изделия с и от тях по занятие, са длъжни да се регистрират в Министерството на финансите в 14-дневен срок преди започване на дейността.

(2) (Доп. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) В Министерството на финансите се води и поддържа публичен регистър на лицата, които осъществяват дейност по добиване, преработване и сделки с благородни метали и скъпоценни камъни и изделия с и от тях по занятие. За вписването в регистъра и за потвърждаването или издаването на сертификат по Схемата за сертифициране в рамките на Кимбърлийския процес за международната търговия с необработени диаманти и за физическата проверка на пратките/партидите с необработени диаманти, се събират такси по тарифа, одобрена от Министерския съвет.

(3) Министерският съвет приема наредба, с която определя условията и реда за вписване в регистъра по ал. 2, както и изискванията към дейността на лицата по ал. 1.

(4) (Изм. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Златните и сребърните изделия, изработени в страната или внесени от друга държава с търговска цел, подлежат на проверка за установяване съдържанието на чисто злато и сребро (титър) и на маркиране по ред, определен с наредбата по ал. 3. Златните изделия се търгуват само в търговски обекти, разположени в сгради или други стационарни постройки, с изключение на продаваните от производителите им изделия на народните художествени занаяти.

Пренасяне на благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях през границата на страната

(Загл. доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., изм., **бр. 96 от 2011 г.**)

Чл. 14. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., изм., **бр. 96 от 2011 г.**) Лицата могат да пренасят през границата на страната неограничено количество благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., **бр. 96 от 2011 г.**) Пренасянето през границата на страната на благородни метали и скъпоценни камъни и изделия с и от тях чрез пощенски пратки е забранено, с изключение на пратки с обявена стойност.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., **бр. 96 от 2011 г.**) Пренасянето на благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях чрез пощенски пратки от БНБ и банките се извършва по ред, определен с наредбата по чл. 14г.

Пренасяне на благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях през границата на страната за или от трета страна

Чл. 14а. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) (1) Пренасянето на благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях през границата на страната за или от трета страна подлежи на деклариране пред митническите органи в случаите, по реда и начина, определени с наредбата по чл. 14г.

(2) Задължението за деклариране по ал. 1 се смята за неизпълнено при отказ за деклариране или ако декларираната информация е невярна или непълна.

Пренасяне на благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях през границата на страната за или от държава - членка

на Европейския съюз

Чл. 14б. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) (1) Пренасянето на благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях през границата на страната за или от държава - членка на Европейския съюз, се декларира при поискване от страна на митническите органи в случаите, по реда и начина, определени с наредбата по чл. 14г.

(2) Задължението за деклариране при поискване по ал. 1 се смята за неизпълнено при отказ за деклариране или ако декларираната информация е невярна или непълна.

Пренасяне на движими културни ценности през границата на страната

Чл. 14в. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) Пренасянето през границата на страната на предмети от благородни метали и скъпоценни камъни и изделия със и от тях, които са движими културни ценности, се допуска при спазване на условията на глава шеста, раздел VI от Закона за културното наследство и след деклариране пред митническите органи.

Наредба по прилагане на режимите за деклариране пред митническите органи

Чл. 14г. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) Министърът на финансите издава наредбата по прилагането на чл. 10а, чл. 11, ал. 3, чл. 11а, чл. 11б, чл. 14, ал. 3, чл. 14а, 14б и 14в.

Валутен контрол

Чл. 15. (1) Министърът на финансите, Българската народна банка и пощенските служби упражняват контрол за спазването на този закон и на нормативните актове, издадени по неговото прилагане.

(2) Министерът на финансите чрез своите специализирани органи извършва проверки по спазването на закона.

Правомощия на органите по валутен контрол

Чл. 16. (1) (Доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., изм., **бр. 96 от 2011 г.**) Митническите органи следят за спазването на закона при пренасянето през границата на страната на парични средства и на благородни метали и скъпоценни камъни и изделия с и от тях.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., бр. 105 от 2005 г., **бр. 96 от 2011 г.**) Органите на Националната агенция за приходите проверяват дейността на обменните бюра и лицата по чл. 13, ал. 1, които не са банки, като при осъществяване на проверките имат право:

1. на свободен достъп до служебните помещения на проверяваните лица;
2. да изискват документи, сведения и писмени обяснения;
3. (доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., изм., **бр. 96 от 2011 г.**) да проверяват наличностите в левове и в друга валута, както и наличностите и качеството на благородните метали и скъпоценните камъни и изделията с и от тях;
4. да извършват насрещни проверки при клиенти на проверяваните лица;
5. да използват помощта на вещи лица;
6. (нова - ДВ, бр. 60 от 2003 г., изм., бр. 105 от 2005 г.) да налагат мерки за обезпечаване на доказателства по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) Органите на БНБ:

1. (изм. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) упражняват контрол върху банките за спазване изискванията на закона и на нормативните актове по прилагането му;
2. (отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.);
3. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) упражняват контрол за спазване на изискванията по чл. 6, 7, 8 и 10 и на нормативните актове по прилагането им;
4. (доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) могат да проверяват верността на информацията, събирана по реда на чл. 7, 8 и 10.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., отм., бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.).

(5) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., бр. 59 от 2006 г., отм., бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.).

(6) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.) Лицата, за които според обстоятелствата може да се приеме, че извършват сделки с чуждестранна валута в нарушение на чл. 3, ал. 1, са длъжни при поискване да предоставят на проверяващите органи на Министерството на финансите и на БНБ писмени обяснения и документи, както и да осигурят извършването на проверки на място. При извършване на проверките проверяващите органи на Министерството на финансите и на БНБ разполагат с правомощията по ал. 2 и 3.

(7) (Отм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.).

(8) (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., **бр. 96 от 2011 г.**) Пощенските служби упражняват контрол по спазване изискванията на чл. 11, ал. 2 и чл. 14, ал. 2 и уведомяват митническите органи за констатираните от тях нарушения.

(9) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) Държавните органи и длъжностните лица са длъжни да оказват съдействие на органите по чл. 15 и по този член при упражняване на техните правомощия.

Принудителни административни мерки (Загл. изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.)

Чл. 17. При установяване на нарушения на този закон и на нормативните актове по прилагането му:

1. министърът на финансите или оправомощено от него лице може:

а) (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) да издава писмени предписания за отстраняване на нарушенията в определен от него срок;

б) (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., **бр. 96 от 2011 г.**) да прилага принудителна административна мярка запечатване на търговския обект на лицата по чл. 3, ал. 1 и лицата по чл. 13, ал. 1, които не са банки;

в) (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) да отнема издадено удостоверение за регистрация на лице, което осъществява дейност като обменно бюро;

2. Българската народна банка може:

а) (отм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., нова, **бр. 96 от 2011 г.**) да извършва проверки и принудително събиране на статистическа информация съгласно чл. 6 от Регламент (ЕО) № 951/2009 на Съвета от 9 октомври 2009 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 2533/98 относно събирането на статистическа информация от Европейската централна банка (ОВ, L 269/1 от 14 октомври 2009 г.);

б) (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) да издава писмени указания за отстраняване на непълноти в регистрите по чл. 7, ал. 1, в декларацията по чл. 7, ал. 5, в информацията по чл. 8 или в статистическите форми по чл. 10, ал. 1 и 2, когато не са изпълнени изискванията на чл. 7, 8 и 10, както и на нормативните актове по тяхното прилагане;

в) (отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.);

г) (отм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.);

3. (отм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.);

4. (отм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.).

Административнонаказателни разпоредби

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Който извърши или

допусне извършване на нарушение по чл. 11, ал. 2 и 3, чл. 11а, ал. 1, 2 и 3, чл. 14, ал. 2 и 3, чл. 14а, ал. 1 и чл. 16, ал. 6, както и на нормативните актове по тяхното прилагане, се наказва с глоба в размер от 1000 до 3000 лв., ако деянието не съставлява престъпление. Ако нарушителят е юридическо лице или едноличен търговец, се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 6000 лв.

(2) Лице, което извършва обмяна на валута в нарушение на чл. 3, ал. 1, се наказва с глоба в размер от 1000 до 3000 лв., ако е физическо лице, или с имуществена санкция в размер от 5000 до 15 000 лв., ако е юридическо лице или едноличен търговец.

(3) Лице, вписано в регистъра по чл. 3, ал. 3, което извърши нарушение във връзка с дейността си по този закон или на наредбата по чл. 3, ал. 5, се наказва с имуществена санкция в размер от 2000 до 6000 лв.

(4) Лице по чл. 13, ал. 1, което извърши нарушение във връзка с дейността си по чл. 13 или на нормативен акт по неговото прилагане, се наказва с глоба в размер от 1000 до 3000 лв., а ако нарушителят е юридическо лице или едноличен търговец, се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 6000 лв.

(5) При повторно нарушение по ал. 1 - 4 на нарушителя се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер на първоначално наложената.

(6) При извършване на нарушение по ал. 2, 3 или 4, независимо от наложената глоба, съответно имуществена санкция, наказващият орган може да лиши нарушителя от право да упражнява съответната дейност за срок от един до шест месеца, а при повторно нарушение - за срок от два месеца до една година.

(7) В случаите на налагане на административно наказание по ал. 6 с наказателното постановление се прилага и принудителната административна мярка запечатване на обект.

(8) Изпълнението на административното наказание по ал. 6 и на принудителната административна мярка по ал. 7 се прекратява от органа, който ги е наложил, по молба на административнонаказаното лице и след като бъде доказано от него, че наложената имуществена санкция или глоба е заплатена изцяло.

(9) Лишаването от право да се упражнява съответната дейност по ал. 6, както и принудителната административна мярка по ал. 7, подлежат на предварително изпълнение, освен ако съдът не разпорежи друго.

(10) Актовете за установяване на нарушенията по ал. 1 - 6 се съставят от оправомощени от министъра на финансите длъжностни лица, а наказателните постановления се издават от министъра на финансите или от оправомощени от него длъжностни лица.

Чл. 18а. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) (1) При неизпълнение на задължението по чл. 11б, ал. 3 и чл. 14б, ал. 2 физическите лица се наказват с глоба в размер от 1000 до 3000 лв., а на юридическите лица или едноличните търговци се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 6000 лв.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 на лицата се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер на първоначално наложената.

(3) Актовете за установяване на нарушенията по ал. 1 и 2 се съставят от митническите органи,

а наказателните постановления се издават от директора на Агенция "Митници" или оправомощени от него длъжностни лица.

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) (1) Който извърши или допусне извършване на нарушение по чл. 7, чл. 8 и чл. 10, ал. 2 се наказва с глоба в размер от 200 до 1000 лв., ако деянието не съставлява престъпление.

(2) За нарушение по чл. 7, чл. 8 и чл. 10, ал. 1 на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция в размер от 2000 до 10 000 лв.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.).

(4) (Отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.).

(5) (Изм. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Банка, която наруши разпоредбите на този закон и на нормативните актове по неговото прилагане при извършване на сделки и действия с чуждестранна валута или с благородни метали, се наказва с имуществена санкция в размер от 5000 до 25 000 лв.

(6) (Изм. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Длъжностно лице от банка, което наруши или допусне да се нарушат изискванията на този закон и на нормативните актове по неговото прилагане, се наказва с глоба в размер от 500 до 2500 лв., ако деянието не съставлява престъпление.

(7) В случай на повторно нарушение виновното лице се наказва с глоба, съответно имуществена санкция в размер, както следва:

1. по ал. 1 - от 500 до 2500 лв.;

2. по ал. 2 - от 4000 до 20 000 лв.;

3. (отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.);

4. (отм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.);

5. по ал. 5 - от 10 000 до 50 000 лв.;

6. по ал. 6 - от 1000 до 5000 лв.

(8) Актовете за установяване на нарушенията по ал. 1 - 7 се съставят от оправомощени от управителя на БНБ длъжностни лица, а наказателните постановления се издават от управителя на БНБ или от оправомощени от него длъжностни лица.

Чл. 20. (Нов - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) (1) (Предишен текст на чл. 20, изм. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Предметът на нарушението при пренасяне през границата на страната на парични средства, благородни метали и скъпоценни камъни, както и на изделия със и от тях, се отнема в полза на държавата, включително когато нарушителят не може да бъде установен.

(2) (Нова - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) Алинея 1 не се прилага за нарушения по чл. 18а.

Чл. 21. (Нов - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "благородни метали" са златото, среброто и платината в обработен и необработен вид;
2. (изм. и доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., изм., бр. 23 от 2011 г., в сила от 22.03.2011 г., **бр. 96 от 2011 г.**) "местно лице" за целите на чл. 7, 8 и 10 е резидентна единица по смисъла на т. 1.30 от глава първа на Приложение А към Регламент (ЕО) № 2223/96 на Съвета от 25 юни 1996 г. относно Европейската система от национални и регионални сметки в Общността;
3. (доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., изм., **бр. 96 от 2011 г.**) "чуждестранно лице" за целите на чл. 7, 8 и 10 е всяко физическо или юридическо лице, което не отговаря на условията по т. 2;
- За. (нова - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) "постоянно пребиваване" е пребиваване в Република България с право на неопределен срок. Физическите лица по т. 2 и 3 установяват наличие или липса на постоянно пребиваване в страната по смисъла на този закон чрез декларация;
4. (отм. - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**);
5. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., отм., **бр. 96 от 2011 г.**);
6. (нова - ДВ, бр. 54 от 2006 г., изм., **бр. 96 от 2011 г.**) "парични средства" са:
  - а) валута - банкноти и монети, които са в обращение като средство за обмяна, и
  - б) платежни инструменти на приносител;
7. (нова - ДВ, бр. 54 от 2006 г.) "платежен инструмент на приносител" е:
  - а) пътнически чек, чек, запис на заповед или менителница или друг платежен инструмент, който е във формата на инструмент на приносител, или е предвидена възможност за джиросване без ограничение или е издаден в друга форма, която позволява да бъде прехвърлен с предаването;
  - б) чек, запис на заповед, менителница или друг платежен инструмент, който е подписан, но не е посочено името на получателя по него;
8. (доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., предишна т. 6, бр. 54 от 2006 г.) "търговски кредит" е всеки кредит, свързан с продажбата на стоки или с предоставянето на услуги, който е отпуснат от продавача/купувача на стоката или от изпълнителя/получателя на услугата по конкретната сделка;
9. (доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., предишна т. 7, бр. 54 от 2006 г.) "финансов кредит" е предоставяне на парични средства със задължение за връщане, което не е търговски кредит. В понятието "финансов кредит" се включват и финансовият лизинг, встъпването в дълг и прехвърлянето на вземания по финансов кредит;
10. (изм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., предишна т. 8, бр. 54 от 2006 г., изм., **бр. 96 от 2011 г.**)

"пряка инвестиция" е:

а) придобиване в търговско дружество на икономическа територия, различна от тази на инвеститора, на права на съдружник с неограничена отговорност или на дялово участие, което дава право на 10 и над 10 на сто от броя на гласовете в общото събрание или от капитала на дружеството;

б) създаване на търговско дружество на икономическа територия, различна от тази на инвеститора;

в) предоставяне на заем с цел пряка инвестиция по букви "а" и "б" или свързана със споразумение за участие в разпределяне на печалба;

г) допълнителна инвестиция към инвестицията по буква "а" или "б";

д) придобиване на недвижим имот на икономическа територия, различна от тази на инвеститора;

11. (отм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., предишна т. 9, бр. 54 от 2006 г.);

12. (отм. - ДВ, бр. 60 от 2003 г., предишна т. 10, бр. 54 от 2006 г.);

13. (предишна т. 11 - ДВ, бр. 54 от 2006 г.) "извършване на сделки с чуждестранна валута по занятие" е:

а) извършване в продължение на една година на сделки за сметка на повече от 10 лица, или

б) (изм. - ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.) извършване в продължение на една година на сделки с повече от 20 лица, които не са банки или обменни бюра, или

в) (доп. - ДВ, бр. 60 от 2003 г.) отправяне на рекламни изявления, на покани или предложения, включително чрез табла, за сключване на сделки с неопределен кръг от лица, включително чрез средствата за масово осведомяване;

14. (предишна т. 12 - ДВ, бр. 54 от 2006 г.) "обменно бюро" е търговец, който извършва по занятие сделки с валута в наличност;

15. (предишна т. 13 - ДВ, бр. 54 от 2006 г., отм., бр. 24 от 2009 г., в сила от 31.03.2009 г.);

16. (нова - ДВ, бр. 60 от 2003 г., предишна т. 14, бр. 54 от 2006 г.) "повторно" е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизане в сила на наказателното постановление, с което лицето е било наказано за същото по вид нарушение;

17. (нова - ДВ, бр. 60 от 2003 г., предишна т. 15, бр. 54 от 2006 г.) "изделие на народните художествени занаяти" е изделие, изработено от лице, вписано в регистъра на занаятчиите или в регистъра на майсторите по Закона за занаятите;

18. (нова - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) "пренасяне през границата на страната" е пренасянето през държавната граница на Република България, включително и чрез пощенски пратки, на парични средства, благородни метали и скъпоценни камъни, както и на изделията със и от тях, от и за друга държава - членка на Европейския съюз, или вносът и износът от и за трета страна;

19. (нова - ДВ, **бр. 96 от 2011 г.**) "платежен баланс" е статистически отчет, с който се отчитат със съответните разбивки трансграничните сделки за определен отчетен период;

20. (нова - ДВ, бр. 96 от 2011 г.) "международна инвестиционна позиция" е статистически отчет, с който се отчита със съответните разбивки размерът на трансграничните финансови активи и пасиви към определена дата.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Обменните бюра, на които Българската народна банка е отнела разрешението да извършват сделки с чуждестранна валута поради нарушения на банковото или валутното законодателство, извършени след 1 януари 1995 г., нямат право да извършват такива сделки в продължение на 5 години от влизането в сила на този закон.

§ 3. Всички лица, които извършват дейност като обменни бюра, са длъжни да се регистрират в Министерството на финансите в 45-дневен срок от влизането в сила на този закон. Лице, неподало заявление за регистрация в посочения срок, губи правото да извършва сделки като обменно бюро.

§ 4. Всички лица, извършващи дейност като финансови къщи, са длъжни в 45-дневен срок от влизането в сила на този закон да подадат заявление до Българската народна банка за подмяна на издаденото им разрешение. Лице, неподало заявление в посочения срок, губи правото да извършва дейност като финансова къща.

§ 5. Този закон отменя Закона за сделките с валутни ценности и за валутния контрол (обн., ДВ, бр. 51 от 1966 г.; изм. и доп., бр. 26 от 1968 г., бр. 92 от 1969 г., бр. 53 и 99 от 1989 г., бр. 25 от 1991 г. и бр. 10 от 1993 г.; бр. 40 от 1996 г. - Решение № 6 на Конституционния съд от 1996 г. ; бр. 95 от 1996 г. - Решение № 15 на Конституционния съд от 1996 г.) .

§ 6. В Закона за административното производство (обн., ДВ, бр. 90 от 1979 г.; изм., бр. 9 от 1983 г., бр. 26 от 1988 г., бр. 94 от 1990 г., бр. 25 и 61 от 1991 г., бр. 19 от 1992 г., бр. 65 и 70 от 1995 г., бр. 122 от 1997 г., бр. 15 и 89 от 1998 г.) в чл. 34, т. 2 думите "по Закона за сделките с валутни ценности и за валутния контрол" се заменят с "по Валутния закон".

§ 7. В Закона за задълженията и договорите (обн., ДВ, бр. 275 от 1950 г., попр., Изв., бр. 2 от 1950 г.; изм., бр. 69 от 1951 г., бр. 92 от 1952 г., ДВ, бр. 85 от 1963 г., бр. 27 от 1973 г., бр. 16 от 1977 г., бр. 28 от 1982 г., бр. 30 от 1990 г., бр. 12 и 56 от 1993 г., бр. 83 и 104 от 1996 г.) в чл. 10 ал. 1 се отменя.

§ 8. В 3-месечен срок от обнародването на този закон Министерският съвет, министърът на финансите и Българската народна банка приемат наредбите по неговото прилагане.

§ 9. Изпълнението на закона се възлага на министъра на финансите и на Българската народна банка.

§ 10. Законът влиза в сила от 1 януари 2000 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на Валутния закон

(ДВ, бр. 60 от 2003 г.)

§ 21. (1) В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон всички местни юридически лица или еднолични търговци, които са предоставили на или са получили от чуждестранни лица финансови кредити, съществуващи към датата на влизане в сила на този закон, декларират тези кредити пред БНБ по ред, определен от нея.

(2) Задължението по ал. 1 не се отнася за местни юридически лица или еднолични търговци, които са регистрирали в БНБ финансовите кредити по реда на отменения чл. 4, ал. 2 от Валутния закон.

(3) Когато местно юридическо лице или едноличен търговец нарежда на местна банка превод на средства във връзка с финансов кредит, предоставен от или на чуждестранно лице преди влизането в сила на този закон, местната банка изпълнява нареждането за превод след удостоверяване на извършена регистрация в БНБ на финансовия кредит по реда на отменения чл. 4, ал. 2 от Валутния закон или деклариране по ал. 1 на този параграф.

§ 22. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон всички местни юридически лица или еднолични търговци, които имат преки инвестиции в чужбина към датата на влизане в сила на този закон, декларират тези инвестиции пред БНБ по ред, определен от нея.

§ 23. (1) В срок 1 октомври 2003 г. Министерският съвет приема, съответно министърът на финансите и БНБ издават, наредбите по прилагането на закона.

(2) В срок 1 ноември 2003 г. Министерският съвет приема наредба за условията и реда за дейността на лицата, които предоставят парични заеми срещу залог на вещи (заложни къщи).

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на Закона за кадастъра и имотния регистър

(ДВ, бр. 36 от 2004 г.)

.....

§ 62. В срок три месеца от обнародването на този закон в "Държавен вестник" вписванията по поименната система се извършват от службите по вписванията към Агенцията по вписванията.

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на Валутния закон

(ДВ, бр. 96 от 2011 г.)

§ 23. Министърът на финансите издава наредбата по чл. 14г в срок до два месеца от влизането в сила на този закон.

§ 24. Подзаконовите нормативни актове, издадени на основание досегашните чл. 6, ал. 2, чл. 10а, ал. 4, чл. 11, ал. 6 и чл. 14, ал. 1, се прилагат до издаването на съответните нови подзаконови нормативни актове, доколкото не противоречат на този закон.

.....

§ 26. Разпоредбите на § 2 и § 25, т. 1 влизат в сила от 1 януари 2012 г.